

Organ Spółki Wydawniczej KURYTYBA, DNIA 9 LIPCA 1924. Wychodzi dwa razy na tydzień.

ROK V. / Wydawca w imieniu Spółki Wydawniczej: Ks. Stanisław Piasecki. / Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben / Nr. 52.

Adres dla listów: — Curityba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curityba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil.

Listy z Polski

KRAKÓW, 25-go maja 1924. Kochany Księżo Redaktorze!

Z przyjemnością wielką czytałem w Nr. 27 Waszego pocztowego „Ludu” serdeczną odezwę, któraś pomieściła w sprawie budowy naszego Małego Seminarjum w Bydgoszczy. Ze Odezwy nie przeszła bez echa, świadczy przesyłka ofiary, jaką od Was otrzymałem jak i serdeczny i poczytny list, jaki w tej sprawie napisała mi Pani S. z Kurytyby. Serdecznie Wam za to dziękuję.

Kiedy już ta sprawa na łamach Waszego „Ludu” poruszona została, może nie źle będzie jeszcze coś o niej napisać.

Sprawa wybudowania drugiej szkoły dla młodych misjonarzy była piękną. Pole naszej pracy tak bardzo się rozszerzyło, boć ze wszystkich zakątków tak Dzięki Bogu wielkiej Ojczyzny naszej, wołają o Misjonarzy, a Wy również jak i Polacy w Północnej Ameryce o nowych pracowników się dopominacie. Trzeba więc koniecznie zastępy Misjonarzy pomnożyć.

BYDGOSZCZ DAWNIEJ OSTOJA PRUSACTWA I PROTESTANTYZMU.

Czemuż na tę szkołę obraliśmy Bydgoszcz? Zachęcał nas do tego gorąco ks. Kardynał Prymas i wołali o to ludzie. Bydgoszcz bowiem, miasto przeszło 100 tysięcy mieszkańców mające, była do niedawna twierdzą mocno ufortyfikowaną niemiecką i protestantyzmu. Rząd pruski siłił się, aby tę pograniczną twierdzę między Pomorzem i Poznańskiem uczynić wielkim ogniskiem germanizmu i protestantyzmu, któreby na jedną drugą prowincję tą germańską protestancką zarazą promienio-

wało na zgubę polskości i katolicyzmu.

Protestanci mieli tu 11 kościołów, Polacy katolicy mieli jeden parafialny, a w ostatnich dopiero czasach pozwolił im rząd wybudować drugi (św. Trójcy), a niemiecy katolicy mieli dwa (pojezuicki i Najświętszego Serca Pana Jezusa). Przeróżne zakłady wychowawcze i szkoły służyły tu niemieckim.

BYDGOSZCZ ZA CZASÓW POLSKI.

Po niemieckiej przegranej, niemiecki tłumnie uciekali z Bydgoszczy, która jakby czarodziejską różdżką Iknietą przemieniła się w miasto polskie z małym odsetkiem niemieckim. Kościoły protestanckie stoją puszką, ale wskutek przesadnej delikatności i tolerancji naszych władz, dla nowych obywateli Bydgoszczy, dla katolików one się nie otwierały. Katolicy nie mogą, choć ich jest tylko około 2000 wnieśli uchwałę skargi aż do Rzymu, że w Kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa wprowadzono nabożeństwa polskie i aż Nuncjusz z Warszawy zjechał musiał przed dwoma tygodniami, aby tę ich „krzywdę rozpatrzył”. Oczwista, że przekonał się nacznie, iż raczej Polakom o krzywdzie mówić, gdy ścisnąć się muszą w 3 kościołach, choć ich około 80,000, gdy niemieców garstka krzyczy, że nie mogą się zmieścić w jednym. Ale znako, jak żywioł niemiecki jeszcze się tu pragnie rozpieścić.

OBCENE STOSUNKI W BYDGOSZCZY.

A ta ludność polska, to świeżo, napływowa, z rozmaitych stron Polski. Dużo ich tu przybyło z kresów. Niestety jak to wśród napływającej masy bywa, trafia się i namul. Ale i z dawnych mieszkańców-żywojów różne wydobyły się na wierzch, a nie były przygotowane na to, aby

odpowiedzieć zadaniu warstwy wierzchniej. I niestety Bydgoszcz, dobre imię było w niebezpieczeństwie. Pojawiać się zaczęły skandale paskarskie, defraudacje, hanbiące imię Polaków i t. p.

ODRODZENIE RELIGIJNE W BYDGOSZCZY.

Gwałtownie więc dopominają się te stosunki o pracę na polu religijnym i narodowym. Jego Ekscelencja Ksiądz Kardynał spieszenie podzielił miasto na pięć parafii, między nimi utworzył i parafię pod wezwaniem św. Wincentego a Paulo.

Miasto oddało w obrębie tej ostatniej parafii piękny plac, abyśmy zbudowali na nim kościół i zakład wychowawczy dla młodych misjonarzy. I kościół i ten zakład mają się przyczynić w wielkiej mierze do zatarcia śladów niemieckich i protestantyzmu i do wytopienia resztek zdeprawowania ducha, które po nich pozostały. Tworząc więc szkołę młodych Misjonarzy mamy nie tylko cel Zgromadzenia przed okiem i cele misyjne dalsze, ale wielki cel religijno-narodowy w tej tak przez Niemców ufortyfikowanej twierdzy ich deprawującego ducha.

ZNACZENIE OFIAR NA MAŁE SEMINARIUM W BYDGOSZCZY.

Kiedy więc Czytelnicy „Ludu” przyczyniają się datkami swoim do wychowania misjonarzy polskich w Brazylii i w Północnej Ameryce, przyczyniają się równocześnie do niszczenia twierdzy protestancko-niemieckiej.

Dodam jeszcze, iż sprawę tę za poradą pasterzy naszych uznaliśmy za tak pilną i nagłą, iż na razie odłożyliśmy na później sprawę budowy kościoła „Opactwa” w Lwowie i kościoła „Królowej Korony Polskiej” na pograniczu dawnych zaborów,

które mi też się mamy zająć i o których „Lud” kiedyś pisał.

Tamte sprawy nie zaniechane, tylko odłożone, bo ta jest pilniejsza, a wszystkim naraz poddać nie możemy w tych ciężkich bardzo czasach.

Do tej sprawy przyłożyliśmy rękę z poświęceniem, fundamenta już zakładamy.

Wszystkim Czytelnikom „Ludu”, wśród których liczę wielu moich znajomych, życzę serdecznie pozdrowienia.

N. K. Stomiński. Wizytator Księży Misjonarzy prowincji polskiej.

Wiadomości z Polski.

MŁODOCIANY FOOTBALLISTA GINIE RAŻONY PIORUNEM NA BŁONIACH KRAKOWSKICH.

W czasie szalejącej nad Krakowem wielkiej burzy, zdarzył się niezwykle wypadek.

Oto zapaleni bowiem nasi młodzi footballiści chcieli, aż do samego końca wykorzystać pogodę dnia i z wielkim zapałem oddawali się grze. Było ich około dwudziestu oddalonych od siebie o parę metrów na trawniku pomiędzy parkiem Jutrzenki a parkiem dr. Jordana.

Pierwszy piorun padł, a wśród tej garstki młodzieńców powstał popłoch. Wszyscy jakby odruchowo padli na ziemię, a kiedy prążeń minęło, powstał, a tylko jeden pozostał w dalszym ciągu na ziemi. Gdy towarzysze przybiegli do niego oczom ich przedstawił się straszny widok. Kolega ich bowiem, który jeszcze przed kilkoma minutami był pełen życia — leżał na trawniku zrozumiarty.

Piorun uderzył go w piersi i na miejscu zabił

CZYTAJ CIE „Przyjaciela Rodziny”

Miesięcznik ten kosztuje za ledwie 48000 na rok, a przynosi bardzo cenne wiadomości. Zeszyt na lipiec zawiera opisy z 17-go wieku księdza Piotra Skarżyskiego o samodzielnym (ludożerstwie) w Brazylii i o pierwszych misjonarzach brazylijskich z 1571 roku.

W miesiącu sierpniu rozpocznie się druk ciekawych opowiadań księdza misjonarza Kominka o nawróceniu dzikich Botokudów u stóp góry Tayo pod Itayopolis. Potem nastąpią opisy prac apostołów w Brazylii, jak ksiądz Anchiety, ksiądz Vicosy i t. d. spisane przez ks. Misopusta z Rio Vermelho. Kto chce mieć te piękne opowieści z życia religijnego dawniej Brazylii, niech zaraz zamówi sobie „Przyjaciela Rodziny”.

Rażony piorunem nazywał się Leon Kranz, 15-letni syn kupca, zamieszkałego przy ulicy Dietlowskiej, liczbą 77.

Zaalarmowane pogotowie ratunkowe przybyło natychmiast na miejsce, a lekarz dyżurny zastał tylko zwłódnego trupa.

ZAJŚCIE PODCZAS ODWIEDZIN DYGNITARZA MARJAWICKIEGO.

Dnia 24-go maja przyjechał do Łodzi biskup marjawicki Kowalski. Podczas zwiedzania jednego z kościołów przy ulicy Podleśnej, jakiś osobnik wyszedł z kościoła i chcąc rozśmieszyć zgromadzony tłum zabeztał jak kozioł (Aluzja do mateczki Kozłowskiej). Wywołało to zajęcie i jeden z marjawitów zaregował czynnie, wpychając garść liści w usta krzyżującego. Z powodu wynikłego z tej przyczyzny zatargu, policja spisała protokół, a winnego zakłócenia spokoju publicznego, zabrała do komisariatu.

KRAWO WAKONCZYŁY SIĘ SFORY SASIEDZKIE.

Nisko, — We wsi Korabinie, powiat Nisko, wykopywał gospodarz Wawrzyniec

Hrabia Damian PC WIEŚ HISTORYCZNA Z OSIEMNASTEGO WIEKU

117 Tu pan Golan postąpił do cygana, uchwylił go za szyję i pocalował go w czoło, a konfederaci do okrzyków wydawałych na cześć marszałka, dodawali wiatry i dla Siga.

Pan Kazimierz zmartwił się niemająco gdy go o zniknięciu hrabiego Damiana dowiedziono. Wypytywał uczestników wyścigi, którzy w pobliżu hrabiego walczyli, o wszelkie szczegóły, lecz nikł nie wiedział, co się z hrabią stało. Poważeczne było zdanie, że dostał się do niewoli.

— Muszę go szukać, — powtarzał Janik, a chciałbym to życiem przypłacić, pójdę do obozu moskiewskiego.

— Jeżeli pan w ręce Moskale sam się wydasz, — rzekł na to pan Kazimierz, — możesz sam się dostać do niewoli a przyjaciela nie wybaszisz.

Ja radzę inaczej. — Siga, — zawołał marszałek na cygana, — co ty myślisz o tem? Do takich rzeczy nasz szeregowiec zrzec się nie może. Cobyś uczynił, gdybyś miał być na miejscu pana Janika?

Siga usmiechnął się na to i odpowiedział: — Jaby m poszedł do obozu Moskale i przepatrzył wszystkie kąty, ale panu Janikowi nie smiem tego zalecać. On chce pójść, swoją wolność z pewnością straci a jaśnie wielmożnemu panu bliższemu nie dopomóżę.

Wiesz coż raczysz? — Pójdę do obozu, może mi się uda,

Siga podkradł się wprawdzie pod oboz moskiewski, ale nie udało mu się zasnąć języka co do losu hrabiego Damiana.

Kilka dni upłynęło, nim ujrano znówu nieprzyjaciela. Po zniszczeniu obozu zajął on wioski w bliskości Okopów leżące, i tam spობił się dalej do oblężenia.

Nowe dzieła sprówdzono spieszenie, ażeby niemi zastąpić pogwożdżone przez konfederatów, grmachozono potrzebne materiały do odbudowania spalonego obozu, żywność wszelkiego rodzaju, furaz dla koni zabierano po dworach, a kiedy to wszystko było pod ręką, pod ścianą Moskale pod obie twierdze i baraki i szanice spieszenie wznowili. Pomimo tej obecności nieprzyjaciela tajemnym prześledem utrzymywany był ciągły stounek między obu warowniami, i wieści o tem, co się działo w Turci, dochodziły marszałka Łomżyńskiego, ale te na nieszczęście nie były pomyslane.

Przygotowania wprawdzie do wojny z Moskwą były tam, obrzymie, ale na czele władzy stał fatatyczny Muzumanna, który wszystkich chrześcian jednako w mienawidził i odrzucał ze wzgardą wszelki sojusz z gaurami. Zabezpieczenie Turcji od najazdów moskiewskich upatrywał on nie w przyłączeniu z Polakami, ale raczej w zupełnym zniszczeniu graniczących jej prowincji z Połtą: chciał on żyćne te kraje w zepię zamknąć, a tak oddzielony pusły się z Moskwy niepodobnym najście uczynić, i to w manifeście swoim wyuczynił. Tym nowym Dżegischbanem powiedział, Tym nowym Dżegischbanem był Mehmet-Emin, niedawno wielkim Wezyrem mianowany.

Przewaga i sumienność sultana Mu-

stał oburzyło to założenie Wezyra, ka zał mu je publicznie odwołać, ale ani władzy w kraju, ani dowodztwa nad wojskiem nie odebrał mu, a to zaone usposobienie Mehmet-Emina wplęło na podwładnych jego, u których złotem moskiewskiem. W łobze zaś takich był i Basza Chocim-ki.

Puławscy mieli stosunki bliskie z janczarami, tym uprzywilejowanym korpusem, co był niejako narodem w narodzie, przed którym drżeli najwyżej położeni, co Sultanaów z tronu składali i stąd każdy objaw niezadowolonia wszystkich trwoga przejmował, a brak wywracanych kociołków z jedzeniem (zwycię do buntu basz janczarów) tem był dla uszu mieszkańców kraju, czembicie na gwałt w dzwony w zbuntowanym mieście Dawodczy ich nje wiele dbeł o tskiego urzednika, jakim był basza chocimski, to też raz w obecności pana Franciszka w oczy mu wypowiedzieli, że jest przekupionym, a w tem całym zajściu z baszą szczegółową sympalią dla sprawy polskiej, a przyjaźnią dla obu Puławskich zdanezał się Ab-balach-aga, wielkiego miru między janczarami używający, i za jego to pośrednictwem wszystko co dotyczyło sprawy polskiej, wiedział pan Franciszek i przez Siga donosił bratu.

Takie wieści osłabiły bardzo wiarę marszałka w natychmiastową pomoc tu reka, postanowił jednak wyrwać do końca i do upadłego bronąć zajętych przez siebie warowni.

Tymczasem pierwsze oznaki wiosny pojawiać się zaczęły, topniały śniegi i wody spadały, po zmarzniętej ziemi narzęście kidy pękły, i kry groźne toczyły obie rzeki, a moskale, chcąc korzystać z tych ostatnich dni

zimy, postanowili zdobyć obie warownie, i ujęć albo śmiercią obu Puławskich zakńczyć konfederację.

Gromnie oni mieli siły w porównaniu z oblężonymi, bo jak pamiętniki ówczesne opiewają, 15 tysięcy stanęło przed samym Zwińcem, nie mniejsza liczba oblegała Okopy, a jeszcze w pomoc tym uderzył Gallowy wo dwadzieścia tysięcy.

Pomimo tej niestosowności sił ani myśleli o blubnym zgonie, kiedy jeden dzień, równo z brankiem dziennym, rozpoczęli Moskale straszny ogień armatni do twierdzy, któremu słabo odpowiała: nie wiele dział konfederackich.

Do południa prawie trwał ogień bez przerwy, a potem do szturmu szła pieczęć. Pierwszą ułancie udparli Barszczanie i ciałę się kolumny moskiewskie: zaryz za niemi uguzali się święto, ale i to się dostał do Okopów, meł, co więcej jak dwieście było w chwili wyjścia, czera zgłoga w czasie oblężenia. (Z Rodzantowca Rożina Konfederatów).

Konfederaci doszli za przykładem marszałka koni i postępowali wolno, nie pojmuąc, dokąd ich wiedzie. Szli ku Dniestrowi, lecz ukł nie rzekupuszczal, aby pan Puławski przez rzekę przepłynął zamiast. Byłoby to szaleństwem tak mniemali towarzysz jego, ale zaudanie do dowodczy było tak wielkie, że choć nie wiedzieli, dokąd idą, wszelako postępowali za nim.

ciąg dalszy nastąpi

Z

Dr. Allegretti Filho LECZENIE OGÓLNE.

Specjalność: choroby kobiece i dziecięce
Pracuje od 10-tej do 12-tej i od 4-tej do 6-tej.
Konsultorium i rezydencja: ulica Comendador Araújo N 50. — Telefon N 650

Puzio wraz z synem Michałem pień drzewa, leżący obok drogi Korabin Wisowy, a leżący na gruncie niejakiej Kobylarzewej. Jednakże P. rościł sobie pretensje do tego kawałka gruntu.

Nagle w czasie rąbania pniaka rozległa się straszliwa detonacja. Był to wybuch granatu ręcznego, podłożonego pod ten pień. Obaj Puziowie ranieni odłamkami granatu padli skrwawieni na ziemię. W stanie groźnym odwieziono ich do domu.

Jak się zdaje, zainteresowani ludzie chcą uniemożliwić Puziowi wykopanie pnia, podłożyli rozmyślnie granat ręczny, aby spowodować śmierć Puzi. Śledztwo w toku.

BOLSZEWICY ZWRACAJĄ POLSCĘ DZWONY.

Warszawa. — Warszawa przeżywała bardzo wzruszający moment podczas ceremonii powrotu z Rosji pierwszego transportu dzwonów zrabowanych na Polskę w roku 1915 przez uciekających Rosjan przed ofensywą niemiecką. Rosja zrabowała, wtedy co najmniej 15 tysięcy dzwonów, z czego 3 tysięcy zostało nadane do Warszawy, a reszta będzie przesłana później, bo taka była umowa w Rydze.

Podczas, gdy zbliżał się ku Warszawie pierwszy transport, wszystkie dzwony stolicy powitały go swoją muzyką. Warszawska opera dała specjalną na ten wieczór program.

ILE ROZPARCIELOWA ZIEMI W POLSCE?

Dotychczas rozparcelowano w Polsce następujące ilości ziemi: w 1919 roku — 12 729 hektarów, w 1920 — 27 222 ha; w 1921 — 67 563 ha; 1922 — 110 600 ha.

ZŁOT HARCERSKI W WARSZAWIE.

W dniach od 3 do 9 lipca bieżącego roku, odbędzie się w Warszawie zlot harcerzy i harcerzek z całej Polski. Weźmie w nim udział przeszło 10.000 młodzieży. W czasie zlotu odbędzie się publiczny przegląd drużyn przez pana Prezydenta Rzeczypospolitej, protektora Z. H. P. — Ze zlotem będą połączone zawody i popisy o pierwszeństwo drużyny. Warto zaznaczyć, że cała organizacja centralna zlotu i obozu, w którym będzie mieszkać młodzież, oparta jest na zasadzie samowystarczalności z unikaniem zwracania się do kogokolwiek o zasiłki pieniężne.

Tem więcej może liczyć sympatyczny Związek naoparcie społeczeństwa, władz i instytucji w zakresie pomocy fachowej i ułatwień organizacyjnych. — Byłoby rzeczą bardzo pożądaną, aby dla dania wyrazu zainteresowania się całego narodu dorastającym, młodem pokoleniem harcerskim nietylko niektóre władze państwowe jak to już przyrzeczono, ale szereg instytucji i osób prywatnych, przeznaczyły nagrody dla drużyn, które zwyciężą w konkursach. Adres biura zlotowego: Warszawa Al. Ujazdowska L. 37, mieszkanie 12. Telefon 286-95. Godziny urzędowe od 5 do 7 wieczorem.

Papierosy „VEADO” Y O R K
mieszana
Papierosy „VEADO”, New York
mieszana.
Papierosy „VEADO”
Lotus
Mieszana delikatna
Papierosy „VEADO” LA REINE
mieszana specjalna.

Z Brazylii.

Kurytyba.

Gazeta niemiecka, Volkszeitung, pełna napaści na księć katolicki i wydana przez spółkę gazety „Povo” przestała w tych dniach wychodzić; za to spółka wydawnicza „O Dia” pomogła gazecie niemieckiej „Deutsche Warte”, że może obecnie codziennie wychodzić jako dziennik. Tak spółki nakładowe walczą między sobą o czytelników niemieckich, których liczba wobec ogromnego napływu z Niemiec, wzrasta nieustannie i stale.

Na szosie Graciosa odbyły się dnia 1-go lipca wyścigi między dwoma samochodami firm: Forda i Fiat. Automobil Forda prowadzony przez Antoniego Kamińskiego pobit zupełnie przeciwnika i wygrał zakład 1000 milrejsów.

Naganiacza niemieckiego, niejakiego Kallweita poszukują władze niemieckie i wysłały za nim listy gończe do wszystkich większych miast Ameryki Południowej. Oszukał on, okradł i zwiódł mnóstwo niemieckich kolonistów.

(Przyp. Red. I rząd polski powinien również zbadać pracę różnych naganiaczy w Polsce, zwłaszcza niejakiego Ludwika Woźniaka, myszkującego na Pomorzu, na którego skarży się wielu kolonistów w naszej redakcji).

Z powodu rewolucji w São Paulo, prezydenta Munhoz da Rocha powiadomiono o jej przebiegu telegraficznie do Paraná, gdzie przebywał, a obecnie dla wytechnienia. Władze paranańskie wojskowe, stanowe, policyjne i federalne stanęły wobec rozruchów w sąsiednim stanie São Paulo w zupełnym pogotowiu na swoich posterunkach.

Parana.

THOMAS COELHO. Zapowiedziana wycieczka amatorsko-teatralna młodzieży z bursy księży Misjonarzy w Kurytybie do Thomasa Coelho na 6-go lipca, udała się świetnie. Dzięki przepięknej pogodzie, ojcowskiemu przyjęciu i teście młodzieży przez miejscowego proboszcza i rzew księdza Bayera i jego wpływowi na parafian (u których znajduje się także młodzież amatorów, w czasie przedstawienia wpadli w taki zapach, że bardzo pięknie, wysoce moralnie i pouczające dwie sztuczki odegrali z wielką brawurą, humorem i uczuciem. Liczni widzowie sztuką byli bardzo zainteresowani i z wielką uwagą śledzili ruchy grających, wnikając myślą w treść tak wzniosłą obydwóch sztuk. Trzeba przyznać, że Thomas Coelho, dzięki miejscowemu proboszczowi i gorliwym nauczycielkom Wielebny Siostrze Miłosierdzia — jest duchowo tak wyrobione, że potrafi ocenić i poprzeć współdziałanie podobne występy.

Rio de Janeiro.

PLAN „ACJE TRZCINY CUKROWEJ” czwartego dystryktu w municyplum Macahé zostały z rozkazu ministra rolnictwa spalone, gdyż uznano je za zarażone; w ten sposób chce ministerium rolnictwa powstrzymać rozszerzenie się zarazy trzcinowej.

GRANIT BRAZYLIJSKI zamysła sprowadzać Argentyna we wielkiej ilości do robót brukowych po miastach argentyńskich. Uznano go za lepszy od norweskiego, którego używano dotychczas jako kostek do bruków ulicznych. Rzeczywiście, granit brazylijski, zwłaszcza tak zwany pedra do ferro ze znaczną przymieszką krystalicznego żelaza, niema równego sobie co do trwałości.

NIEDAWNE FERIADO z okazji 100 lecia rewolucji stanów równikowych w Brazylii (Pernambuco i inne) wywołało w prasie wiele uszczypliwych komentarzy. Ogólnie uskarżano się, że różnych świąt i wolnych od pracy dni ma Brazylija stanowczo święta narodowe ogłasza się dopiero wieczorem dzień przedtem i to drogą telegraficzną, co wywołuje tylko zamieszanie na wielu polach pracy.

São Paulo.

Rozruchy i niepokoje w São Paulo.

W sobotę pod wieczór zaniepokoiły Kurytybę pierwsze telegramy o wybuchu rewolucji w São Paulo. Wobec przerwanej komunikacji kolejowej i pocztowej ze stanem São Paulo, nie podobna sobie stworzyć dobrego pojęcia o przyczynie i przebiegu tych rozruchów, które trwają w stolicy São Paulo jeszcze do dnia dzisiejszego. Już od dawnego czasu uprawiały gazety niemieckie w Brazylii straszną nagonkę na instruktów francuskich w Brazylii, którzy kształcą zarówno wojska policyjne jak i federalne i domagały się, by z wojskową misją francuską kontraktów od 1-go lipca nie odnawiać. Nawet i niektóre gazety brazylijskie też w tej sprawie głos zabierały, oświadczały się za usunięciem m. sji francuskiej. Niemcy wprost w gazetach swych nawoływały, że Brazylija gorąca to nie chłodna Polska, a Brazylijanin to nie Polak, że wymogi oficerów francuskich są za wielkie i nie liczą się oni z właściwościami kraju i rasy. Zdaje się jednak, że to są tylko pozory, a właściwie ktoś zbuntował część wojsk federalnych i policyjnych do wystąpienia przeciw rządowi stanowemu w São Paulo i prezydentowi Carlosowi de Campos, ażeby może w ten sposób wstrzymać lub zapobiedz reformie konstytucji brazylijskiej. Wreszcie wspominają także i o nieporządkach na linii kolejowej São Paulo — Rio Grande do Sul towarzyszącego kolejowego Railway; lecz wogóle przyznać trzeba, że z telegramów niepodobna dojść obecnie do powodów i przyczyn tych ruchów. Wedle telegramów stan rzeczy w São Paulo jest następujący:

SÃO PAULO 6-go LI CA. W nocy z wczoraj na dziś wybuchły tu niepokoje i rozpoczęła się gwałtowna strzelanina zbuntowanych żołnierzy, częściowo z wojsk federalnych, częściowo z policji. Przybliżyli się oni aż na 500 metrów do pałacu prezydenta. W nocy strzelanina się znacznie zmieszyla, a w ostatnich godzinach buntownicy ustępują już przed naporem wojsk wiernych rządowi, a zwłaszcza pod naporem oddziału z Irassununga, który odparł zbuntowaną policję konną. Także i inne oddziały wojska z Loreny, Itarare, Rio Claro pospieszyły na pomoc i wyparły upadających już na duchu rewolucjonistów do Jardim do Luz. Do portu Santos zawiązały także wielki krążownik „Minas Geraes” i marynarze w pełnym uzbrojeniu ruszyli do São Paulo. Sam prezydent Carlos de Campos przebywa ciągle w pałacu, dodaje odwagi i ducha walczącym i spodziewa się, że rewolucjonści, których już wielu zbuntowanych opuszcza, wnet złożą broń, i nastanie zupełny spokój.

Rio, 5-go lipca. Telegram urzędowy. — W nocy otrzymał rząd zawiadomienie o małym buncie wojsk w São Paulo. Zarówno rząd stanowy jak i rząd federalny uczyni wszystko w celu stłumienia rozruchów, ufny w patriotyzm Kongresu, w zaparcie i zapał władz omylnych, jakoteż i we własność siły zbrojnej. Ludność mo-

MAŁA FAZENDA.

Jest do sprzedania 280 alkerów ziemi w tem 80 lasu, 25 alkerów kapeirów i reszta kampu. Bardzo dobrego do hodowania, ogrodzona drutem. Jest dom mieszkalny, stajnie i ogrodzenia, również ładny sadek pomarańczowy. Bardzo blisko stacji kolejowej i niedaleko od Kurytyby. Cena tej fazendy jest bardzo przystępna. Nie odkładajcie na jutro, bo może być zapóźno, a natychmiast dowiedźcie się w biurze SOCIEDADE COMMERCIAL LIMITADA, Rua Pedro Ivo N. 25.

że być spokojna, że porządek zostanie zachowany.

Rio, 6-go lipca. W stolicy Brazylii panuje zupełny spokój, a z wszystkich stanów odbiera rząd gratulacje i zapewnienia wierności i solidarności.

Wojska przeznaczone do stłumienia rozruchów nadchodzą ze wszech stron punktualnie do São Paulo. U buntowników zaznacza się już upadek ducha i z szeregów ich następują już dezercje. Na czele wojsk wiernych stoi generał Carlos Arlindo, w miejsce Abilo de Noronha generała wojsk federalnych i pułkownika Quirina Ferreiry komendanta policji, których uwieźli buntownicy.

Rio 6-go lipca Minister spraw zagranicznych Felix Pacheco rozesał do prezydentów stanowych telegram następującej treści: Donoszę, że sytuacja w całym kraju jest zupełnie spokojna. Garnizon wojskowy w Rio de Janeiro jest na swoim posterunku i surowo, w zarodku stłumi wszelkie rozruchy. Naród pochwała środki przedsięwzięte przez rząd. Wojska wiernie rządowi pomagają prezydentowi w São Paulo do stłumienia rozruchów, a dowodzi nimi generał Stanisław Pamplona. Krążownik „Minas Geraes” i kilka mniejszych kanonierek zawinęło do portu Santos, i marynarze wraz z artylerją ruszyli już do São Paulo. Twierdza Itaipu nie przyłączyła się do rozruchów. Rząd wyprawił z wielką miejscowości pociąg z wojskiem do São Paulo. Spodziewam się, że w niewiele godzinach, położenie w São Paulo zostanie opamnowane i bunt stłumiony.

Na linii Itarare — São Paulo, zniszczyli rewolucjonści wszystkie rezerwoary wodne (caixas) dla lokomotyw. Rząd zaprowadził cenzurę telegramów a podobno nawet i listów, jak głośzą różne wieści. Kongres na pełnym zebraniu uchwalił stan obłężenia nad stanami São Paulo, Rio de Janeiro i dystryktem federalnym na 60 dni, a upoważnił prezydenta bez odwoływania się do kongresu do ogłaszania stanów wyjątkowych i nad innymi stanami. Kierownicy opozycji rządowej i w Rio i w São Paulo, zapewniają rząd o swej solidarności i wierności. I Borges de Medeiros zaofiarował rządowi swoje usługi i wojsko.

Wedle wiadomości z „Commercio do Paraná” z dnia 8-go lipca, REWOLUCJA W SÃO PAULO ZOSTAŁA ZUPEŁNIE STŁUMIONA. Takie relacje otrzymał w nocy z 7-go na 8-go lipca naczelnik policji w Kurytybie p. Albuquerque Maranhão.

Rio Grande do Sul. BACZNOŚĆ RODACY KOŁONISCI! Jak się dowiadujemy z pewnego źródła, termin do przedkładania reklamacji o odszkodowanie z czasów rewolucji, został jeszcze przedłużony do końca miesiąca lipca.

Sprawę przedstawił cielstwa stanu Rio Grande w izbie deputowanych załatwiono w ten sposób ostatecznie, że partja Medeirosa ma 9 deputowanych a opozycja 7. W senacie zwyciężyli republikanie; za senatora wybranego uznano Vespuicia de Abreu z partji Medeirosa, a Asis Brasilia prepadł wobec tego w ośmiu ustawodawczych mają przewagę zwolennicy Borgesa de Medeiros.

Ze swiata.

Francja.

OBCINAJĄ WŁOSY KOBIE- TOM-WIEŻNIOM.

Paryż. — Francuskie władze więzienne opowiedziały się za obcinaniem warkoczy kobietom więzniom, wychodząc z tego założenia, że posiadanie długich włosów ułatwia uwiezionej kobiecie popelnienie samobójstwa. Obecnie wydarzył się taki wypadek w Genewie.

Uwięzioną była Amerykanka Catherine Tainton. Uwięziona została pod oskarżeniem dokonania oszustw na sumę miliona franków. W więzieniu popelniała samobójstwo, dusząc się własnym warkoczem.

Niemcy.

GENERAŁ NIEMIECKI PRZE- WIDUJE WOJNĘ.

Generał Berthold von Deimling, który w wojnie światowej dowodził korpusem armji niemieckiej, zamieszcza w prasie tamtejszej sensacyjne artykuły, w których maluje w bardzo ponurych barwach obrazy przyszłej wielkiej wojny europejskiej, do jakiej jego zdaniem musi przyjść, o ile czas nie przyjdzie do powszechnego rozbrojenia w Europie. W tej przyszłej wojnie Niemcy będą terenem głównym walk i doznają gorszych jeszcze skutków od tych, jakie przed kilku laty sami wyrządzili w Belgji oraz w północnej Francji.

Przyszła wojna — pisze on — toczyć się będzie więcej w głębi krajów niż na linjach frontowych. Przyszła wojna zakończy się traktatem pokojowym, ale zupełnym zniszczeniem pokonanego państwa. Wybawienie widzi ten generał w rozbrojeniu, projektowanym przez Ligę Narodów, do której przystąpić muszą także i Niemcy.

Rosja.

ILE ROSJĘ KOSZTOWAŁA WOJNA I BOLSZEWIZM?

Komisariat do spraw finansowych w Rosji wydał duży tom o 800 stronach pod tytułem „Ekonomia narodowa Związku sowieckich w latach 1922—23”. W rozdziale poświęconym ludności znajdują się następujące cyfry:

Straty w ludziach podczas wojny i rewolucji 4.053.000;
Straty wskutek głodu w latach 1921 — 22 500.000;
W samej wojnie Rosja straciła 2 i pół miliona ludzi, na wojnę domową przypada więc półtora miliona ofiar podług źródeł bolszewickich. Głód zaś pochłoniął więcej ofiar, niż wojna frontowa i wojna domowa razem! A obłąkańcze rządy terroru i głodu trwają dalej.

Japonja.

JAPONCZYCY NIE WIERZĄ MISJONARZOM AMERYKAN- SKIM.

Z powodu uchwalenia prawa zabraniającego wpuszczenia Japonczyków do Ameryki, misjonarze amerykańscy w Japonji nie mają co robić. Nawrócenie na chrześcijaństwo Japonczyków, którym misjonarze opowiadali o braterskim i miłości chrześcijan, stracili zaufanie do nauczycieli.

Dla Rolników! — Fabryka nawozów w Kurytybie „ROGGE“

Zaświadczam Szanownych klientów i przyjacieli, że rozdaję za darmo ziarno pszenicy Polysu 142 na zasiew. Każdy kolonista, któremu potrzeba nawozów niech się zapyta przed kupieniem u „Rogge“ o ich cenę i jakość. Ponieważ posiadamy własną fabrykę nawozów, możemy sobie pozwolić sprzedawać nawozy wielo-
taniej niż inni, którzy z fabryki je sprowadzają.

Avenida Candido de Abreu N. 128 -- 130 Telefon 280 Curityba Paraná.

Wielu misjonarzy będzie mu-
siło wrócić do Ameryki, bo
japońscy chrześcijanie opu-
szczają gromadnie kościoły.

Rezultatem prawa antyimi-
gracyjnego w Stanach Zjedno-
czonych będzie odłączenie ja-
pońskich kościołów chrześci-
jańskich od amerykańskich
kościół.

POSPIESZNA ŻENIACZKA JAPONCZYKÓW.

Ze San Francisco donoszą,
że całe setki Japończyków nie-
zadowolonych wyjeżdżają do Ja-
ponii, aby się ożenić z Japon-
kami i powrócić do Stanów
Zjednoczonych z żonami jeszcze
przed dniem 1 lipca b.r., t. j.
przed zastosowaniem nowej
ograniczającej ustawy imigra-
cyjnej.

St. Zjednoczone

PRZYJAZD ARCYBISKUPA CIEPLAKA DO AMERYKI JEST MOŻLIWY.

New York. — Jeden z
księży zamiejscowych otrzy-
mał z Polski wiadomość, że w
Warszawie była rozpatrywana
sprawa wyjazdu do Ameryki
Arcybiskupa Cieplaka. Wyjazd
jest możliwy, należy tylko za-
łatwić pewne formalności ze
strony Polaków w Ameryce.

ŻONA OBCIEŁA SOBIE WŁO- SY, MAŻ POPEŁNIŁ SAMO- BÓJSTWO.

Hammond, Indiana. — Sta-
niław Czajkowski z East Chi-
cago, popełnił samobójstwo wy-
strzałem z rewolweru w głowę.
— Żona zeznała podczas ink-
westu koronarskiego, iż przy-
czyną tego samobójstwa była
ona sama, bo obcięła sobie
włosy.

Kiedy mąż wracając z pra-
cy zobaczył jej „nową fryzu-
rę“, krzyknął: — „Mój Boże!
i ta zwarzowała!“ a następnie
zamknął się w sypialni i strze-
lił sobie w głowę, zabijając się
na miejscu.

KORRESPONDENCJE.

Felicjanowo.

Choć już od kilku lat parafianie
zaczynają mieć tytułem prezesa To-
warzystwa kościelnego, nigdy tak chę-
tnie nie sprawowałem swego urzędu i
nie radości nie miałem, jak w tym ro-
ku. Dlatego z pełności serca i usła-
mą. Włosek napierw, w imieniu Towar-
zystwa, którego jestem prezesem, dzię-
uję drogim parafianom, że poparli mo-
ją starania przy sprowadzeniu księży
brazyljanów do naszej kolonii.
To drugie, dzięki w serdecznie Koda-
kom, że w tym roku tak akuratnie sple-
niając danie umówione na kościół, za-
kwalifikując rachunki nawet z kilku lat
przeszłych.

W ten sposób, dając na kościół a
Pana Boga przyznając, pomagając na-
szemu Drogiemu księdzu Proboszczowi
w zaspokojeniu na najbliższych potrze-
bach domu Bożym. Tak to odbyło się po-
łączenie nowej kapy jedwabnej, kilku
materiałów, wielkiego baldachimu naszo-
nego co niedzielę przez szesciu harce-
rów, dwóch kielichów i kilku nowych
kandelabrow. Nowe i wygodne ławki w
kościół dla wszystkich. Jaziny szkol-
ne, zachęcają młodych do domu Boże-
go. Nad wszystkim tem gorąco jesz-
cze większa radość, bo to, co kocha
nasze rozpoczeli w tym roku, dalej
poprowadzą, ponieważ najmniejsi kolo-
niści zbryli 3,000\$00 i posłali do
Parany na podróż drugiego księdza
brazyljanina. Już nasz Pan Konsul
Miszke zapewni nas, że
nie zabraknie z kraju spotka na wszel-
kie załatwienia. Daj go Boże jak naj-
prędzej, by nasz proboszcz nie umarł od
braku nawału pracy, jakiej się podjął
przez. Gdy jest w domu, to aż do pię-
ciu godzin szkoły na tu z nauczycielami
to z dziećmi z czwartą klasy, któ-
re przyszły nauczycielami.
Gdy go niema w domu, to przygoto-
wać do pierwszej Komunii sw. dzieci
do Pierwszej Komunii sw. dzieci
kolejne go lubich i tamże ich słu-
chawki, aby im wszystko ułatwić
przeżyliśmy tyle uroczystości pierwszych
Komunii jeszcze nie widzieli.
Aż serce człowieka skacze z radości
i się widzi, że nowe pokolenie będzie

czyste lewa od obecnego, ktoramu
część niech będzie w ws. obrotach.
Przez: Feliks Stelmuszyk.

Marianna Pimentel (Linha Dr. Ignacio) muncypjum Porto Ale- gre (Rio Grande do Sul)

Szanowna Redakcjo „Ludu“!
W roku 1923, przyjechał z kolonii
Erechim nauczyciel p. A. Kempka z za-
miarem objęcia posady nauczyciela do-
wiedział się, że u nas brak jest na-
uczycieli. Aby móc krzewić szkolnictwo
w danej miejscowości, to na to potrze-
ba nauczyciela, który mógł zaintereso-
wać się szczerze oświatą jak n. p. w
innych koloniach, jak czytaliśmy w gaz-
etach, gdzie powstają towarzystwa har-
cerskie i inne organizacje. Gdy nauczy-
ciel z kolonii Erchimskiej przyjechał
do nas chcąc objąć posadę ucieczyliśmy
się bardzo, że nam się nadarzyła wpa-
niała sposobność, więc natychmiast zro-
biliśmy zebranie na które zeszło się li-
czne grono obywateli i zaczęliśmy omawiać
sprawę szkolnictwa. Ale w szkole
na linii Doutor Ignacio uczyli już na-
uczycielka Cecylja Jesica, która nas otu-
mała, że ją tu wysłał Konsulat, że
ona z Konsulatu pobiera 50\$000 mie-
sięcznie zapłaty. Kiedy nauczyciel
przybył z Erchim zapytał się ją czy
to możliwe, żeby ona pobierała zapo-
móg, gdy inni nauczyciele nie pobera-
ją jej i prosił ją, żeby dała dowód, że
należy do Związku Nauczycieli i czy
prowadzi naukę programowo, jak to pa-
ni nauczycielka się szczyła przed na-
mi ciemnymi ludźmi, to ona przedsta-
wiła mu na dowód historje Polski. Po-
wstał ogólny śmiech po ukończeniu
którego p. nauczyciel oświadczył, że
on przyjechał tutaj pracować dla dobra
oświaty i naszej Ojczyzny, przypy-
szając, że tu niema nauczyciela a po-
nieważ jest nauczycielka, więc stao-
wco tej tu posady objąć nie może. Mi-
mo to nasza pani nauczycielka zaczęła
się skarżyć, że ją chcą wygnąć i chleb
jej odebrać a ona wdowa niema me-
jca innego. Ciekawie nie chcą, żeby
ona nadal uczyła w tej szkole, ale p.
nauczyciel oświadczył, że nie może tu
objąć posady bo obecna nauczycielka
by narzekała, że jej chleb odebrali, po-
dziękował więc za gościnność i odjechał.
Po wyjeździe tego nauczyciela wrócić
zrobiliśmy drugie zebranie, aby pomy-
śleć o innym nauczycielu a obecnej na-
uczycielce podziękować za dalszą nau-
kę. Na tem drugim zebraniu utworzyli
się dwie partje, jedna za nauczycielką a
druga przeciw niej.
Po ukończeniu zebrania rozpoczął
się bal, a właściwie kłótnie, bójkę i
strzelanina w budynku szkoły, tak że
bal ukończył się jeszcze przed północą.
A pani decydująca z zemsty, że ją nie
chcą za nauczycielkę, potulka naczynia
jakie miała i stała meble a następnie
zaskarżyła p. Ziolkowskiego, że jej
wszystko poniszczył i wyrządził szkodę
na 500\$000, a na koniec namówiła ze
swej partji kilka osób, żeby spalił
szkołę, i tak zrobili. Jas się ona wy-
prowadzała na drugą linię, to podpa-
liłi szkołę, a potem zaczęli proces-
ować p. Ziolkowskiego za spalenie szko-
ły.
Nauczycielka wyszukała fałszywych
świadków, którzy w sądzie zeznali, że
z odległości 100 kroków widzieli, jak
Ziolkowski i jeszcze jedna osoba zbli-
żali się w nocy do szkoły, sąd temu
jednak nie uwierzył i rozpoczął dalsze
śledztwo.
C. d. n.
Jan Lorenc.

Ostatnie wiadomości

Warszawa, 2-go lipca.

Ludkiewicz, minister reformy rol-
nej poprosił o dymisję i otrzy-
mał ją.

LONDYN, 30-go CZERWCA.

Rząd Macdonalda ponosił dziś
już po raz siódmy klęskę w par-
lamente, gdyż przedłożenie je-
go odrzucono znaczną liczbą gło-
sów.
(Przyp. R. e. d. Mimo tego nie
podaje się rząd o dymisji jak
to bywa w Polsce, ale zawsze
gdy jeszcze kilka razy będzie
miało miejsce takie niezauważenie,
to wielce umiarkowany rząd
sojalistyczny Macdonalda osta-
tecznie upadnie i choć lewica
wzrośnie we Francji, to znowu
stabilnie w Anglii.)

BERLIN, 30-go CZERWCA.

Rząd niemiecki oświadcza urzę-
dowo że kontrolę wojskową wy-
konywaną przez komisję ofic-
rów, jak się tego domagała Ra-
da Ambasadorów, przyjmują
na nią się zgadza.
(Przyp. R. e. d. Zatem Niem-

cy podpisali traktat wersalski
po raz drugi.)

RZYM, 3-go LIPCA. Do Nea- polu (Włochy) zjechał marszałek niemiecki Ludendorff dla po- ratowania swego zdrowia.

WIEDEN 25-go CZERWCA.

Ciężkoranny przez socjalistę Ja-
worka Kandler austriacki ksiądz
Seipel, przychodzi zwolna do
zdrowia, lecz długo nie będzie
już mógł sprawować rządów.
Politycy oglądają się za następcą.
Ludność Austrii i Wiednia
okazuje księdzu kandlerowi na-
dzwyczajne współczucie.

Prenumeratę „Ludu“ w mie- siącu marcu wpłacili następu- jący panowie:

Po 10\$000:
Antoni Józwiak, Piotr Kawa, Stan. Ka-
zimierski, Józef Ciślak, Jan Stasiak, Jan
Jasński, Bol. Szukliński, Jan Tyśki, Fe-
liks Mazur, Stefan Pauka, Jan Ziolkowski,
Marcin Tomal, Józef Żelazski, Szczepan
Burlikowski, Antoni Ignaszewski, Józef
Sobierajski, Józef Biał, Józef Przybyś,
Piotr Przybyś, Adam Gorski, Teofil Ja-
dach, Jan Krukowski, Andrzej Dziecinny,
Jan Kamiński, Julian Kryński, Ks. S.
Kandora, Stan. Mazurek, Fran. Szycha,
Wład. Kasprzak, Michał Krzyżanowski,
P. Bjełński, Roman Ścieżka, Józef Ro-
gowski, Józef Kudłajec, Fran. Molinowski,
Felix Siwak, Józef Kuklik, Fran.
Bulikowski, Jan Kasperski, Wincenty
Kosowski, Jan Soczek, Jan Jodłowski,
Adolf Jachowicz, Jan Dobrzyński 5\$500.
Po 5\$000:
Jan Bielecki, Józef Lipiński, Wład. Pa-
welski, Anna Skawińska.

SKŁADKI.

P. Szańko-ska z Kurytyby 10\$ na Wa-
wel; P. Miaknis z Porto Alegre 10\$ na
kościół Matki Boskiej na granicy trzech
zaborów; przesłała 5-go lipca do Kra-
kowa (1 dolar — 9\$350).

KURSPNIĘDZY.

Funt sterling 38\$000, frank francuski
185 rs, lire 410 rs., dolar amerykański
9\$400, milrejs portugalski 270 rs., pez
argentynski papierowy 2\$970, złoty 6\$,
pezo urug. 7\$000, pezo hiszpańskie 1\$255,
Złoty polski równy francuskiemu i szwa-
carskiemu, Frank szwajcarski 1\$855.

Zabawa taneczna z Loterją fantową

Dnia 13 lipca b. r. w sali Związku
odbędzie się zabawa taneczna z loterją
fantową na korzyść Polskiej Szkoły Lu-
dowej im. Józefa Piłsudskiego na które
Szanownych Rodaków zapraszamy.
Początek o godzinie 2-giej po poł-
dniu. Wstęp dla pań bezpłatny.

Towarzystwo Polskie imie- nia Stanisława Wojciechow- skiego w Ouro Verde (Canoanhas), w Stawie Santa Catharina. Podjęte do wiadomości, że z dniem 13-go Lipca odbędzie się półroczne zgroma- dzenie, na które zaprasza wszystkich członków; w razie niepogody odłożo- ne zostanie na następną niedzielę (czy- li 20-go).

Kupujcie tylko farby Bayera do far-
bowania tkanin Bayera, gdyż są naj-
lepsze i prawdziwe.
Czas zostać właścicielem włas-
nego domu. Jedyną sposobność
terez w Ponta Grossa na „raty“
lub za gotówkę. Ciekawie ulegalizowa-
na, przez właścicieli T. J. Widowy Her-
milio Correia Madureira i P. Eduar-
do de Freitas.
Sprzedaje w środku miasta Ponta
Grossa. Za gotówkę i na raty. Korys-
tający Po informację gładzą się mo-
żna: — Antoni N. Heisels — Caixa
Postal Nr. 132. — Ponta Grossa, Parana

ROBOTNICZE.

Potrzeba robotników do fabryki obuwia
do wyrobu cholewek i do pracy w gar-
barni. Znajdzie stałe.
Fabryka obuwia „Favorita“ — Rua
Riachuelo 58-50 — Curityba.
Garbarnia „Favorita“ — Portão —
Curityba — Parana.

LEK CJE.

Udzielam lekcji matematyki i języka
portugalskiego w domu i poza domem.
Podajemy się także korepetycji albo
prywatnej nauki dla dzieci. Wynagro-
dzenie według umowy.
Zgłoszenia przy ulicy Aquidaban
N. 110. Curityba

Collegio Moderno

CURITYBA — RUA RATCLIFF Nr. 19
Profesorka dyplomowana przez Insty-
tut Narodowy Muzyki w Rio de Janei-
ro, udziela lekcji muzyki według najno-
wszej metody, śpiewu, gry na pianin-
kach i teorii muzycznej. Udziela lekcji
języka francuskiego i gimnastyki. Pobie-
rać można lekcji w dzień i wieczorami
w Collegium, lub też udzielam prywat-
nych domów. Ponie raz już się udziela-
niem lekcji zajmuję 40 lat przeszłą, wy-
robifam sobie własną metodę nauczania
także ci, którzy nie posiadają wielkich
dłoności przecież robią postępy. Przyjmuj-
ję na naukę dzieci już od 5 roku życia.

bez względu narodowości. Starszym
też udzielam nauki. Przygotowuję do
Gimnazjum, Szkoły narodowej, Instytu-
tu Narodowego Muzyki w Rio i Konser-
watorium w São Paulo. Ceny przystęp-
ne. — Opłata z góry.
Dyrektorka Luiza Netto Cerrera
de Freitas.

bez względu narodowości. Starszym
też udzielam nauki. Przygotowuję do
Gimnazjum, Szkoły narodowej, Instytu-
tu Narodowego Muzyki w Rio i Konser-
watorium w São Paulo. Ceny przystęp-
ne. — Opłata z góry.
Dyrektorka Luiza Netto Cerrera
de Freitas.

DOBRYCH MURARZY.

Potrzeba natychmiast, do Ponta Gros-
sy. Płaca 12\$000 dziennie.
Zgłosić się do Romana Skorup-
skiego w Ponta Grossa. Av. Col. Bo-
nifacio Villela Nr. 29.

„A NACIONAL“

Loterja Narodowa
Anonimowe towarzystwo loteryjne. — Ciągnięcie losów odby-
wa się pod dozorem publicznym.

W SRODĘ — NAJGŁÓWNIJSZA WYGRAAN

30:000\$000

80-90 procent idzie na wygrane losy.

Okazja.

Całkowity majątek z powodu wyjazdu na sprzedaż: narożnik
dom murowany na sklep, obok dom drewniany z młynem, oprócz
tego 3 domy drewniane, duży depozyt na zboże przy szosie tuż
naprzeciw Seminarjum duchownego. Sprzedaż tylko w całości.
Wiadomości o ZYGMUNTA MAJEWSKIEGO NA BATELU
NAPRZECIW SEMINARIJUM

FAZENDA SANTA HELENA

Município da Reserva -- Parana

Kompanja kolonizacyjna Marcondes Przemysłu i Handlu rozporządza wielkimi
terenami, które wynajmuje lub oddaje do uprawy na party, stosownie do umowy
Uprawiać można bawełnę i różne produkty rolne
Blizszych informacji udziela zarządca tejże lazendy, rozdujący w Reserva
Francisco Villanova; lub biuro centralne tejże kompanji w São Paulo przy ulicy
rua da Conceicao N 78; lub w Kurytybie przy ulicy 13 de Maio N. 18.

Caixa Postal 341 — Kurytyba — Parana.

HOTEL CENTRAL

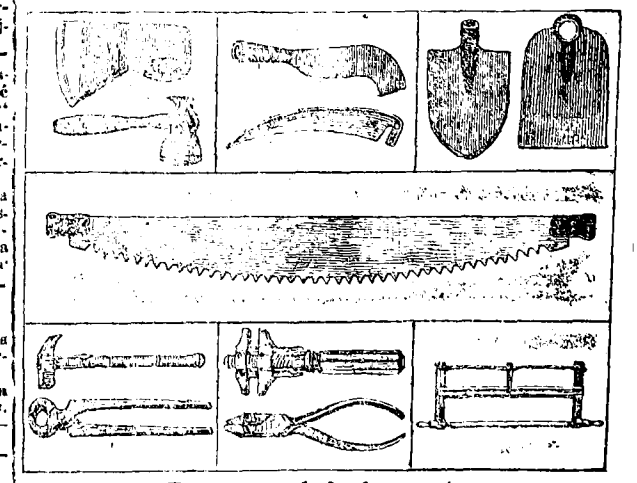
Curityba — Rua Emano Pereira N. 8

WYGODNE URZĄDZENIA. --- SMACZNA KUCHNIA.
GOSPODA O PIERWSZORZĘDNEJ OBSŁUDZE

Oddziały dla rodziny Otwarłe całą noc.
Ceny przystępne. Pokoje od 6\$ do 12\$ dziennie
Mieszkanie i stół za la carte, na miesiąc 250\$. Stawianie się dla pańow sa-
motnych z mieszkaniem miesięcznie 80\$000 bez mieszkania 60\$000.

Najlepszy hotel dla rodzin!

Casa Vermelha

Bezpośredni import

NACZYŃ, ŻELASTWA, SZKIEŁ DO OKIEN. — NARZE-
DZIA RZEMIEŚLNICZE I ROLNICZE.
ERUICO FONSECA & Cia.
RUA JOHÉ BONIFACIO N. 15 — CURITYBA — PARANA

Księgarnie, papieralnie i drukarnie

CASA DE NOVIDADES
Pisma ilustrowane, jurnale, zabawki, książki do nabożeństwa, święte obrazy i statuetki, najrozmaitsze przedmioty na prezenty. Papiery wszelkich gatunków. Przy ulicy 15 de Novembro N 66.

Empreza Graphica Paranaense
Placido e Silva & Cia Ltda.
Papiery wszelkich gatunków; najrozmaitsze książki naukowe i beletrystyczne. Wykonuje się każdą robotę drukarską. Przy ulicy 15 de Novembro N 53. Adres telegraficzny: »Gazeta« - Caixa Postal R

Livraria Mundial
Pierwszorządny zakład drukarski, introligatornia, linotypia i fabrykacja ksiąg handlowych. Wybór książek i przyrządów szkolnych. Dla kupców ze znacznym opustem - Ulica 15 de Novembro N 52.

LEKARZE.
Dr. Carlos Moreira
Wzrostki, medycyna chirurgiczna. Specjalność: choroby oczu, ucha, nosa i gardła. KONSULTORIUM: Ulica Marechal Floriano N. 19. - Rezydencja: Ulica Visconde de Nacar N 85. - Tel fon 388

Dr. Carlos Ickler
Operator i akuszer. Specjalność: choroby kobiecej pęcherza. Przyjmuje od 8-9 i od 2-4 godziny wieczorem, przy ulicy Conselheiro Barradas N. 111 03

Dr. Espindola
Rezydencja i konsultorium: Ulica Marechal Deodoro N 46. Przyjmuje od 12 do 15 godziny po południu. - Telefon 151 080

Dr. Francisco Franko
Przyjmuje od 3-jej do 5-jej po południu. Konsultorium: Ulica Barão do Sero Azul N 8. - Rezydencja: Ulica Comendador Araujo N 74. 01

Dr. Guleros
Specjalność: Syfilis i choroby pęcherza, przyjmuje od 1-jej do 4-jej po południu przy ulicy Garibaldi N 100. 057

Dr. Isaacson
Operator-Akuszer. Specjalność: choroby kobiecej i pęcherza. Konsultorium: Apteka Internacional przy ulicy 1 de Março N 6. - Telefon N. 62. - Rezydencja: Ulica Rio Branco N. 96. - Telefon N. 661. 08

Dr. Mendes de Araujo
Specjalność: syfilis i choroby pęcherza. - Przyjmuje od 3-jej do 5-jej po południu. Konsultorium: Apteka Minerva - Plac Tiradentes. 05

Dr. Rudolf Warnecke
Specjalność: choroby nerwowe i dziecięce. Dyrektor Centrali instytutu opieki nad dziećmi przy ulicy Alegre N 5 gdzie przyjmuje od 10-jej do 11-jej i pół zrana. 07

Dr. Saldanha Sobrinho
Klinika dla dorosłych i dzieci. Leczy syfilis we wszelkich stadiach preparatem Bismuthiodina. Leczy choroby nerwowe i nalogowe, jak alkoholizm sugerstją. Konsultorium: Ulica S. Francisco N 64 - Apteka Moderna. - Rezydencja: Róg Saldanha Marinho i Ermelino de Leão.

Dr. Torres Netto
Wyjeżdża do chorych w dzień i w nocy. Przyjmuje od 8-jej do 10-jej i od 15-jej do 17-jej. - Konsultorium i rezydencja: Plac Tiradentes N 54-a (obok apteki Stallfeld). 06

London & Brasilien Bank Ltd.

Założony w roku 1862.
Centrala: Londres 7 tokenhouse Yard E. C.
Succursali: Paris 5 Rue Scribe.
Rio de Janeiro: 19, Rua da Alfandega.
Bankierzy w Londynie: Glyn, Mills, Currie, Holf e Co.
Kapitał w 150,000 akcjach po Lb. 20.
zrealizowany 1,500,000
rezerwowany 1,500,000
Filja: Lizbona, Porto, Manago, Perá, Ceara, Pernambuco, Bahia, Santos, S. Paulo, Curitiba, Rio Grande do Sul, Porto Alegre, Pelotas, Montevideo, Buenos Aires, Rosario de Santa Fe, Paris, New York.
Agencja w Manchester, 36 Charlotte Street
Przyjmuje pieniądze w depozyt na czas określony. Korespondencja z całym światem cywilizowanym
Adres: BIURO I DEFOZYT przy ulicy 15 de Novembro 114
MŁYN SOLI I CUKRU
Plac Eurbasio Corre a N 10

Hurtownia sprzętów i drabazgów, importowanych wprost.
SEILER & COMP.
Adres: pocztowy Caixa postal 88
Adres telegraficzny: »SEILER«
Cod: Ribeiro e Borges
Agencja generalna na Parana
ANGLO-MEXICAN PETROLEUM COMPANY LIMITED

Curityba - Paraná - Brazil
Ziemia.
CHCIECIE NABYĆZIEMIĘ, LASY, HERWALE, STEPY LUB DOBRA DO SADZENIA
Udajcie się do Biura sprzedaży przy ulicy Pedro Ivo Nr. 25 (blisko pałacu prezydenta), po informacji, to nic Was nie będzie kosztowało, a dowiedzie się, gdzie sprzedają dobre i tanie grunta
Adres dla listów:
Sociedade Commercial Limitada
CAIXA POSTAL - CURITYBA

Dr. Virmond Lima
Akuszerka i operacje. Konsultorium: Ulica 1 de Março N 17. Przyjmuje od 2-jej i pół do 4-jej i pół godziny po południu. Rezydencja: Ulica Dr. Muricy N 129 - Telefon N 123. 081

Dentysty:
Anna Carmeliano Gluck
Ulica Ebano Pereira N. 43. 012
HUMBERTO PIMENTEL
Ulica Ebano Pereira N. 11. 011

JACEK DROMLEWICZ
Zęby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w złocie i kauczuku. Piombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorządna. CENY PRZYSTĘPNE.
Curityba - Rua Riachuelo N. 8

JOAO B. MARTINS
ULICA MARECHAL FLORIANO N. 102
Przyjmuje o każdej godzinie 018

JULIO MOREIRA
Plac Carlos Gomes N 27 079

LEAO MOCELLIN
Przyjmuje od 8-mej do 11-jej i od 1-jej do 5-jej godziny.
PLAC TIRADENTES N. 10. 011

AKUSZRKI
Berta Huebel Scharf
Ulica Barão do Rio Branco N 19 - Telefon 612. Można wzywać o każdej porze dnia i nocy. 016

osa Zimmermann
Batal N 40. 029

Pharmacia Aurora (apteka polska)
J. Ma z u r a przy ulicy Aquidabam N 62 028

ADWOKACI
Dr. Azevedo Macedo i Dr. Macedo Filho.
Biuro: Plac Tiradentes N. 17 025

Dr. Angelo Guarinello
Prowadzi wszelkie sprawy cywilne, handlowe, kryminalne oraz szluz, w każdej miejscowości stanu Parany i Santa Catarina. Koszt za góry płatne.
Biuro: Av. Vicente Machado N. 20. 078

Dr. Benjamin Lins
Biuro: Conselheiro Barradas N. 181 068

David Silveira da Mota
Drugie biuro rezydentne Sierot i Inwentarzy. Przy ulicy Marechal Floriano Petoto N 2-a. 042

Dr. Gastão Faria
Biuro: Plac Ozorio N 49. - Telefon 628 042

Dr. Hugo Antonio de Barros
Biuro: Ulica Buenos Ayres N 15 - Telefon N 666. 080

Dr. Ulysses Vieira
Biuro: Ulica Rio Branco N 80 - Telefon 376. 020

La Saison
PANI NAWOLAR
Eleganckie kapelusze dla pań i dzieci, formy, przebrania, pióra i kwiaty. Reformowanie wszelkich kapeluszy po cenach niskich przy ulicy 15 de Novembro N 81. - Telefon N 478. 054

ZIEMIA NA SPRZEDAŻ!
Mam na sprzedaż dwanaście tysięcy akrów ziemi faszynalu i do sadzenia. Ziemia ta leży w miejscowości Bóa Ventura. a jest tak dobra, że drugiej takiej w całej Paranie nie znajdziecie. Niema na niej żadnej hipoteki; nawet sądownie ziemia ta jest całkowicie legalizowana do sprzedaży. Cena za jeden akier wynosi 75\$000 (siedemdziesiąt pięć tysięcy) Faszynal jest oddzielony od ziemi do sadzenia.
Quadro Urbano (Bóa Ventura) ma wymiarach 50 akrów, gdzie się zbudują kościół i szkoła i t. d. Miejscowość ta jest oddalona od miasta Prudentópolis o 14 mil.
Stwierdzenia tego, co w niniejszym ogłoszeniu jest wymienione, to jest jakość ziemi, jej sądowne zabezpieczenie, urodzajność, klimat, woda, drogi, wszystko to można oglądać u mnie bezpłatnie w urzędowych dokumentach, sporządzonych w językach: brazylijskim, ukraińskim, niemieckim i polskim
Zgłaszajcie się do:
João Mariano Starigradzki - Prudentópolis - Paraná.
ASEK UOWAC SIĘ NA LICYTACIĘ
Radzimy wyłącznie tylko w RQUITA TIWIE, która ma swoją filję w Kuritybie przy ulicy 1 de Março N 4-A.
Supriendent na Parana i Bankier na Kurityba B. n amin Ferreira Leite.

POPEUREIS
gent różnych firm. - Importuje papiery i przybory biurowe. - Skład i biuro przy ulicy Jose Loureiro N 39. - Adres telegraficzny »LUZO« - Caixa Postal 308. 052

CASA SCHMIDT
Wyroby fajansowe, zelazna, szklana, amunicja, farby i oleje; wszelkie materiały dla instalacji elektrycznej, lampy ect.
Plac Tiradentes N 3. 048

SAPATARIA SYRIA
Korzystajcie! Likwiduje się wielki wybór obuwia. - Ceny niesłychanie tanie
Plac Tiradentes (z prawej strony Katedry) N 10 062

CASA JACOB
Jakoba Gruspuada
Fabryka mebli, materacy, koider i płaszczy nieprzemakalnych. Posiada meble nowe i używane. - Sprzedazna wypożyczeń. Przy ulicy 1 de Março N 18 - Telefon N 389 041

PIENIADZE.
Wypożyczają się na mały procent pod hipotekę lub pod gwarancją bonusów i apolis. Kupuje się i sprzedaje dowy, ziemi i majątki. Informacje u rządowego correctora Godofredo Lima przy ulicy Marechal Deodoro N 38. 028

CASA PRATT
Skład maszyn do pisania Remington i Corona; maszyn do liczenia oraz kas »Registradora«. - Przy ulicy 15 de Novembro N 66-a. 032

HOTEL CURITYBANO
Ventura Pereira de Souza & Cia
W centrum miasta; tramwaj przy drzwiach na wszystkie strony miasta. - Pokoje - stylowane porządne. - Wina nacionalne i zagraniczne. - Posyła się obady do domu. - Przy ulicy 1 de Março N 7.
U w a g a : Ten hotel wyjątko dla rodzin.
PISANIA NA MASZYNE
ELISA CONSTANTINA ROCHA przy ulicy COMMENDADOR ARAUJO N 52.
Przyjmuje i wykonuje wszelkie roboty do przewidywania na maszynie. 038

PRAKTYCZNA SZKOŁA HAN-DLOWA
przy ulicy Dr. Muricy N 108 (na piętrze) DLA BUCHALTERÓW I KORESPONDENTÓW. Ceny kurs trwa 15 miesięcy. W skład którego wchodzi 4 biura: bankowe, fabryczne, składów hurtownych, komisowe. Zapisać się można zawsze

RODOLPHO JONSCHER
Skład obuwia, kapeluszy i drobiazgow.
Ulica Jose Bonifacio N. 3 a 064

CASA BICHELS
Rua 15 de Novembro Nr. 70.
Curityba
Skład zabawek we wielkim wyborze. Kapelusze dla Panien i dla dzieci, różne materiały na ubrania, ubrania gotowe, Kołdry, guziki, skarpetki, koronki do sukienek, wstążki i inne rzeczy, które tylko w tym sklepie można nabyć.

DOBRE I TANIE PIE. ZYWO W PIEKARNI
Padaria Reforma
Piła i uprzednia obsługa - Z kup i sprzedaż wszelkich artykułów spożywczych pierwszej potrzeby. Wymieni się towar na produkty krajowe.
Ignacy Habith,
CURITYBA, DR. CANDIDO DE ABREU N. 64.

UWAGA!!!
Książki do nabożeństwa i historyczne obrazy religijne, krzyże, krzyżulki, medaliki oraz licznikze kielichy i do nabożeństwa w wielkim wyborze!
Drukarnia introligatornia i fabryka pieczętek gumowych
Cezar Schulz
Ul Barão do Sero Azul 12, 14
Kurityba - Paraná

TOWARZYSTWO FRANCUSKIE MORSKIEJ ZEGLOWICZKI „Chargeurs Reunis“ i „Sud Atlantique“

Regularne odjazdy z portow Santos i Rio de Janeiro do Havre i Bordeaux. Komunikacja najszybsza i najwygodniejsza statkami luksusowymi kompanii, które odbywają podróż ze Santos do Francji w 15 dniach, oraz statkami specjalnie urządzonymi dla emigrantów którzy znajdują najwygodniejsze pomieszczenia.
Statki mają do dyspozycji kabiny trzeciej klasy.
Podróż z Bordeaux do Gdansk odbywa się przez ciągami francuskimi aż do Dunquerque a z Dunquerque do Gdansk statkami kompanii francuskiej »Transatlantique«. W ten sposób uniknie się różnic w cenie, na które nieraz bywają narażeni nasi pasażerowie na granicy niemieckiej.

NAJBILSZY ODJAZD DO EUROPY:
Z Santos 29-go Czerwca
Z Rio de Janeiro 30-go Czerwca
4-go Lipca
13-go "
18-go "
27-go Lipca
28-go "
Sprzedaz biletów z Brazylji do Polski oraz z Polski do Brazylji i z (brazyljskich) do Gdansk i bliższych informacji u ziela

IGNACY KASPROWICZ
Avenida Luiz Xavier N. 28 - Kurityba

ZA PIENIADZ DOSTANIESZ WSZYSTKO, LECZ ABY MIEC PIENIADZE TRZEBA OSZCZEDZAC OSZCZEDNOSC WZBOGACA. WENTYN OSZCZEDZONY TO WENTYN ZAROBIONY!

Kto posiada pieniądze, powinien je włożyć w jakiś interes. Komu nie jest możliwym, nie powinien przechowywać grosza w domu, gdyż jest to niebezpieczna i niepożyteczna rzecz. ZŁOZ ZATEM PIENIADZE TWOJE W MIEJSCU BEZPIECZNYM, CO PRZYNIESIE CI TYLKO POZYTEK.

Pieniądze w domu łatwo uleżą mogą niebezpieczeństwom nieprzewidywanym jak ogn, rabunek, zbutwienie, wycofanie przez Skarb lub bezwartościowość skutecznadku waluty i t.p., więc złóż twój ciężki zarobiony grosz tam, gdzie jest pewnym i po jakimś czasie wskutek odsetek (procentu) się podwaja

LECZ POWIERZ PIENIADZE TWOJE BANKOWI PEWNEMU, ZATWIERDZONEMU PRZEZ RZAD FEDERALNY I UPOWAZNIONY DO PRZYJMOWANIA PUBLICZNYCH WRADEK OSZCZEDNOSCIOWYCH.

BANCO PELOTENSE

Zatwierdzony przez Rząd Federalny jako jedna z najpewniejszych instytucji kredytowych i upowazniony tem samem do przyjmowania wkładów oszczędnościowych płaci 5 i pół od sta zysku rocznego (procentu).
Dzisiaj jeszcze udaj się do Agencji »Banco Pelotense« w Rio Negro i umieść tam swoje oszczędności, bo pamiętaj, że wentyn oszczędzony to wentyn zarobiony!

Banco Pelotense ma kapitał 80 milionów milrejsów. Fundusz rezerwowy 15 milionów milrejsów.
Centrala w Pelotas. Filje i Agencje we wszystkich większych miastach kraju.

FILJA W KURITYBIE.
Agencja w Rio Negro przy ulicy 15 de Novembro - Paraná.
KORESPONDENTEM W PARAGUASSU, ITAYOPOLIS JEST KSIADZ JAN KOMINEK.

CASA IDEAL

CURITYBA - RUA JOSÉ BONIFACIO N 9 - PARANA
W pobliżu Katedry

Przybywając do Kurityby nie omieszkajcie odwiedzić naszego sklepu obuwia. Ponieważ posiadamy własną fabrykę obuwia, jesteśmy w stanie służyć każdego fregtza wvedle gustu i życzenia.
Prócz obuwia oajrozmaitszego gatunku prowadzimy także wielki sklep potrzebnych gum, farb, sznurowadł i cholevek.
OBSEUGA TAKZE W JEZYKU POLSKIM. - FILJE NASZA PRZY ULICY 15 DE NOVEMBRO N. 31 LIKWIDUJEMY OD 1-go MAJA B. R.
KOZYSTAJCIE Z OKAZJI!

Huta Szklana

Vidraria Paranaense - SOLHEID & CIA
Biuro i fabryka przy ulicy Ratchiff.
Adres Telegraficzny: »SOLHEID« - Skrzynka pocztowa N 149.
Posiada na składzie zawsze wielki zapas wyrobów i wykonuje wszelkie zamówienia wchodzące w zakres swojej fabrykacji.
Wyrabia wszelkie gatunki: szklanki, kufli, kieliszków, szkieł do lamp, szkieł do wosarów, kompotów i konfirur. Flakonów, kloszy, wazonów, najrozmaitszych butelek, oraz filtry i dachówki szklane.

Ceny przystępne.

Koloniści!

używajcie tylko nawozów marki
Do nabycia u:
Curityba: Fernando Hackradt & Cia., 15 de Novembro 96.
São Jose: Rodolpho Strobel, 13 de Maio 91
Pedro Churriato
Alfonso Penna: Sociedade Agricola
Muricy: Sociedade Agricola
Zacarias: Thomaz Nogoski
Marcellino: João Kuzma
Bariguy (Santa Maria): Francisco Orlikowski
(São Miguel): Jose Gembrowski
Araucarias: Sociedade Agricola Dom Ludewy, Miguel Zdanicki, Ernesto Buchholza.
Serrinha: Vicente Kosowski

Nie upadajcie na duchu!

Czowiek zdrowy jest zawsze wesoly. Gdy cię głowa boli i nie możesz spać, to użyj przed położeniem się do łóżka jedną kapsułkę »Dorycedina«.
Dorycedina pomaga na ból głowy, migrenę, zaciębnienia, nerwice i grype.
Dajcie prędko i energicznie a nie szkodzi ani sercu ani żołądkowi. Każda skrzyneczka ma dwa pudełeczka po 10 kapsulek każde. - Dorycedina nabywa w aptekach i drogeriach.